

مدیریت ریسک اعتباری در نظام بانکی ایران

تالیف:

نوراله اسدی گرجی

حسین اسدی گرجی

۱۳۹۴

عنوان و پدیدآور : مدیریت ریسک اعتباری در نظام بانکی ایران / سوره اسدی گرجی، حسین اسدی گرجی.
 مشخصات نشر : تهران: لوح محفوظ، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۱۱۴ ص.
 شابک : 978 - 600 - 8000 - 01 - 3
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا.
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : اعتبار - مدیریت.
 موضوع : مدیریت ریسک.
 موضوع : بانک و بانکداری - مدیریت.
 شناسه افزوده : اسدی گرجی، حسین، ۱۳۶۲ - ، پدیدآور.
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۴ م۴ الف / HG۳۷۵۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۹۲۲۱۷۷

● مدیریت ریسک اعتباری در نظام بانکی ایران

نویسندگان: سوره اسدی گرجی، حسین اسدی گرجی
 تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
 نوبت چاپ: اول
 تاریخ چاپ: ۱۳۹۴ ش.
 صفحه و قطع: ۱۱۴ صفحه، وزیری
 ناظر چاپ: محمد بابارئسی
 طراح جلد: میلاد کشتادار
 لیتوگرافی: لوح محفوظ
 چاپ: شمسه خوش‌نگار
 ناشر: لوح محفوظ

تهران: خیابان پامنار، کوچه بنی‌هاشمی، پلاک ۱۲. تلفن: ۳۳۹۰۳۳۷۲ - ۰۹۱۲۱۱۹۶۲۸۰
 قم: خیابان صفاییه، کوچه ممتاز، پلاک ۶۷. تلفن: ۷۷۴۰۶۴۸
 WWW.Lawh-mahfouz.com

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۹۲۲۰۰۹۹۲

کلیه حقوق این اثر متعلق به مؤلف می‌باشد.

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۳-۰۱-۸۰۰۰-۶۰۰-۹۷۸-01-3-978-600-8000

فهرست

پیشگفتار ۱۱

فصل اول: کلیات ۱۳

مقدمه ۱۳

مفاهیم واژه ها برای مطالعه این کتاب ۱۶

ریسک ۱۶

مشتری ۱۶

نحوه نگهداری تسهیلات در سیستم بانکی کشور ۱۶

عقود بانکی ۱۸

فصل دوم: ریسک و مصادیق آن ۲۱

مقدمه ۲۱

شناسایی ریسک و مصادیق آن ۲۲

ریسک‌های رایج در صنعت بانکداری ۲۴

دیدگاه کمیته بال ۲۴

دیدگاه پایل ۲۵

دیدگاه فاروک و همکاران ۲۵

۲۸.....	دیدگاه سینکی
۲۹.....	دیدگاه طریق اله خان و احمد
۳۱.....	دیدگاه هیأت خدمات مالی اسلامی (IFSB)

فصل سوم: مفاهیم و مبانی ریسک اعتباری..... ۳۳

۳۶.....	بازارهای مالی و جیره بندی اعتبار
۳۶.....	جیره بندی اعتبار
۳۸.....	یک الگوی جیره بندی اعتبار
۴۳.....	مفهوم اعتبارسنجی
۴۴.....	تعریف امتیازدهی اعتباری
۴۵.....	ضرورت و اهداف امتیازدهی اعتباری
۴۷.....	مزایا و معایب امتیازدهی اعتباری
۴۸.....	منافع بالقوه امتیازدهی اعتباری
۴۹.....	معایب سیستم امتیازدهی اعتباری
۵۰.....	اطلاعات مورد نیاز برای برآورد مدل امتیازدهی اعتباری
۵۰.....	اصول اعطای تسهیلات
۵۱.....	عوامل مؤثر در ارزیابی درخواست کننده تسهیلات
۵۳.....	معیار LAPP
۵۴.....	معیار ۵P
۵۵.....	عوامل مؤثر در تصمیم گیری نسبت به اعطای تسهیلات
۵۷.....	الزامات مدیریت کارآمد ریسک اعتباری
۵۸.....	اصول مدیریت ریسک اعتباری بانکها
۶۱.....	مدلهای ریسک اعتباری
۶۳.....	مدل ریسک اعتباری پورتفوی

۶۳..... مدل ریسک اعتباری مستقل

فصل چهارم: روششناسی سیستم‌ها و مدل‌های امتیازدهی اعتباری

۶۸..... الگوهای امتیازدهی اعتباری غیر پارامتری

۶۸..... برنامه‌ریزی ریاضی

۶۸..... سیستم کارشناسی (خبره)

۶۸..... نزدیکترین همسایه

۶۹..... فرایند سلسله مراتب تحلیلی

۶۹..... طبقه‌بندی درختی

۶۹..... شبکه‌های عصبی (ANN)

۷۰..... الگوریتم ژنتیک (GA)

۷۰..... الگوهای امتیازدهی اعتباری پارامتری

۷۰..... مدل احتمال خطی ساده

۷۱..... تحلیل ممیزی

۷۲..... مدل لاجیت و پروبیت

۷۵..... مدیریت ریسک پرتفوی اعتباری

۷۶..... روش‌های اندازه‌گیری ریسک پرتفوی

۸۰..... مدیریت پرتفوی اعتباری

۸۱..... مطالعات تجربی

۸۲..... پیشینه تحقیق در داخل کشور

۸۹..... مطالعات تجربی انجام شده در زمینه ریسک پذیری بانک‌ها

فصل پنجم: سخن پایانی

۹۶..... نتیجه‌گیری

۱۰۳..... پیشنهادات سیاستی - اجرایی

۱۰۷.....	منابع و مأخذ
۱۰۷.....	منابع فارسی
۱۱۱.....	منابع لاتین

www.ketab.ir

پیشگفتار

در طبقه‌بندی ریسک‌هایی که بانک با آن مواجه می‌شود، "ریسک اعتباری"¹ جایگاه ویژه‌ای دارد؛ زیرا اولین نقش بانک در بازارهای مالی، جمع‌آوری سپرده‌های مردم و اعطای این سپرده‌ها به صورت تسهیلات است. تا از این طریق کسب درآمد نماید. طبیعی است که اگر بانک در شناسایی مشتریان و اعطای تسهیلات به آنها مؤثر عمل ننماید، زیان هنگفتی را متوجه خود خواهد کرد. از این رو لازم است بانک‌ها از میان متقاضیان تسهیلات، تنها تعدادی را انتخاب نمایند که از ادای دین آنها در مدت زمان مقرر مطمئن هستند.

سیستم بانکی در ایران نیز مانند سایر کشورها نقش بسیار مهمی در اقتصاد ایجاد می‌نماید. زیرا علاوه بر آنکه بانک‌ها واسطه وجوه در بازار پول هستند، به دلیل توسعه ناکافی بازار سرمایه، نقش اساسی در تامین مالی برنامه‌های میان مدت و بلند مدت اقتصادی کشور دارند. در کشور ما از یک سو به دلیل اندک بودن تشکیل سرمایه توسط بخش خصوصی و از سوی دیگر به دلیل عدم توسعه

بازار سرمایه، امکان تشکیل سرمایه مورد نیاز در بخش‌های مختلف اقتصادی به سادگی وجود ندارد و بدیهی است که در این صورت، "اعطای تسهیلات"، بخش مهمی از عملیات در بانک را تشکیل دهد. در واقع بانک‌ها می‌توانند با عملیات اعتباری خود و ایجاد سرمایه مالی برای بخش‌های مختلف اقتصادی، شرایط مناسبی برای سرمایه‌گذاری فراهم آورند. در مجموع می‌توان مهم‌ترین فعالیت بانک‌ها را، جمع‌آوری منابع مالی و تخصیص آنها به بخش‌های مختلف اقتصادی دانست.

به منظور پوشش و مدیریت مخاطرات اعطای تسهیلات، لازم است رویه‌ها و مکانیزم‌های کنترلی به گونه‌ای ایجاد گردند که بتوان از تخصیص تسهیلات به متقاضیان، اطمینان حاصل کرد. ارزیابی صحیح پروژه‌ها و طرح‌ها نه تنها از آن جهت اهمیت دارد که طرح‌ها منبع سودآوری و بقای فعالیت بانک‌ها هستند، بلکه اهمیت این موضوع با توجه به محدود بودن سرمایه و لزوم هدایت سرمایه موجود در مسیر صحیح بیشتر مشخص می‌شود.

در گذشته روشی که برای شناسایی مشتریان (اعتبارسنجی) مورد استفاده قرار می‌گرفتند، روش قضاوتی بود که تنها تصمیم شخص ارزیاب در راستای سیاست‌های مصوب بانک و موسسه اعتباری، در اعطای تسهیلات مؤثر بود و این مسئله موجب می‌شود در بعضی مواقع فرد اعتبار دهنده سلاقی شخصی خود را نیز در مسئله اعطای اعتبار دخیل نماید؛ که این روند رضایت مشتریان را کاهش می‌دهد. علاوه بر آن به دلیل اشتباه افراد، ناکافی بودن تجربه برخی از ارزیابان و ثبت‌نشدن سوابق و تجربیات گذشته، روش مناسبی برای اعتبارسنجی مشتریان به شمار نمی‌رود. امروزه روش‌هایی وجود دارد که می‌توان با استفاده از معیارهای مشخص، مشتریان را به دور از سلاقی شخصی ارزیابی نمود. بانک‌ها و محققین بسیاری تلاش کرده‌اند با شناسایی این معیارها و تدوین مدل‌های مختلف، تصمیم‌گیرنده اعطای تسهیلات را در تصمیم‌گیری خود، یاری نمایند.

از آنجائیکه مساله تخصیص تسهیلات مسأله‌ای غیر قطعی و نیمه ساختارمند است و در ارزیابی درخواست وام از عوامل کیفی و کمی توأم با هم استفاده می‌شود؛ لذا یکی از روش‌های برخورد با چنین مسایلی "مدیریت ریسک اعتباری در نظام بانکی ایران" می‌باشد.